

SLÄPP IN LJUSET!

Belysning ger trädgården ett fantastiskt lyft under den mörka årstiden. Trädgårdsdesigner Marie Skoog tipsar om hur du får ett bra resultat – bland annat genom att värma mörkret mellan ljuspunkterna.

Text: KARIN RYLANDER Foto: KARIN WILHEIM

Flest satsar man pengar på arbete och pengar på att skapa en trädgård med omhändertaget miljö, väl avvägda växtval och vackra blickfång. Sedan syns den knappast under mörka delar av dygnet och året...

Men det finns hjälp att få. Många trädgårdsdesigner är utbildade i ljuslösning av trädgårdar. Bland andra Marie Skoog.

– Jag får fler och fler förfrågningar om belysningslösningar, säger hon.

Och det har blivit enklare att komma igång jämfört med fler, då installation av belysning var ett större projekt.

– Med dagens 12-voltsystem behövs det ingen elektriker för att koppla in belysningen. Armatyren kan dessutom flyttas så att man

alltid lyser upp det som är vackrast, från loppelbelysningen i snåll till kiselbinkornellens bär om hösten och tallkonan vintern, säger Marie Skoog.

FÖRUTOM ATT MARIE arbetar mycket med belysning i sitt företag Högadals trädgårdar, har hon också installerat två 12-voltsystem på den egna tomten, ett

Med fyr i stålkarungens snåll belysning lyfter utgåttan till en feststämning. Till höger ligger växer från Högadals i snållens så att gåsterna snabbt blir på vilgen.

Innan Maria Skoog började sin trädgårdssafstämning hade hon inte en tank på att belysa trädgården. Numera njuter hon av en upplyst trädgård alla årstider.

Tänk på ljsets riktning och variera det! Observera de belysta rösenkårlarna på allmänbåken – till det finns där vackra arrangeringar som ett fästa blicken på när man kastar en blick ut genom fönstret.

enklare och ett mer pikant. Vi hälsade på i sekeldåfvevillan i Mölbycke och möttes av glimmande ljuspunkter, upplysta trädstammar och detaljer. Marias trädgård inbjuder till stövig och upptäckter även när mötet säcker sig.

Det börjar redan när man kommer genom allén upp till backen mot den högt belägna villan. Den gamla muren utmed uppfarten syns på ett annat sätt än på dagen när stenarna träffas av kvällsbelysningen. Ljuset skapar skuggor och dynamik på den skosliga ytan.

– Ett tydligt essensrik är viktigt. Man ska se var man går när man kommer hem efter jobbet under den mörka årstiden, säger Marie.

Hon blandar funktionsbelysning på parkeringen med effektbelysning runt oss, till exempel genom att lysa upp odlans kronor underifrån så att de bildar ett trädak.

VID KVÄNEN HAR familjen Skoog skivat in smeten till huset och trädgårdens med ett tidfärgat pland. Här brukar Marie brada på olika ämnessarrangemang. I belysningen mellan skosommar och höst hänger det en ombuskkrans på plåstret. ▶

Alla dessa ljus är byggda och skapas till spegel mellan ljus och skugga för en lyckad ljusinställning. Det gäller även när man väljer marschalldatör.

77 Ljus leder både dig och blicken rätt

I takt med att ombunkbladen vissnar och sockar håller den på att skifta från friska gröna till kopparsfärg. Bladen skimrar moe plankigt.

Ljuset från armaturen faller även på stolplatsen under kranen; en rotingsoffa omgiven av krukor på gruset, fyllda av gräs och perennier. Det är inbjudande.

– Varmt ljus ger en trevligare känsla även om en kall ton också kan vara effektivt, exempelvis riktad mot vinstegenen väster, tipsar Marie.

Det man däremot nästan alltid ska aka sig för är alltför höga watttal. Gå hellre ner lite i styrka och variera den!

– En väldigt liten ljuskälla kan ofta ricka, som en "glöd" inne i en grötosa.

I rabatten vid trappan har Marie precis en sådan, glimmande gränsa. Här finns även några spegliflor, som belyser barken och perennier från olika håll. En blommande vidjehörensia lyfts fram med hjälp av sidobelysning medan en smal rajs vid staketet har litet en uppriktad lampa nere vid marken.

De små ljuskällorna är inte ett släkt. Med ljuset på ståndbrädet blir samtalen i sommarstugan glänsande både djupa och långa.

Kärlbäckarmullarna i färd blir är underbart vackra. När till inte gå den en egen blomspiral som dessutom ger hela rabatten ett övervårde.

Levande ljus eller batteridrivna vaxljus ger bästa styrka belysningen.

MARIES 5 BÄSTA RÅD FÖR TRÄDGÅRDSBELYSNING

1. Skapa ett tydligt entrétråk från parkeringen till huset.
2. Lys inbjudande, låt mörkret härka mellan de punkter du vill lyfta fram.
3. Se upp för höga watttal, variera styrkan och ljusets temperatur.
4. Rikta belysningen åt olika håll: uppåt, nedåt och från sidan.
5. Säts på att belysa det du ser genom dina fönster när du är inne i huset.

77 Inbjudande även när mörkret sänker sig

– Det är en sån en förstärkt pölarfäsen, föklarar Marie.

Belysningen gör så mycket för trädgården att Marie tycker att man ska tänka på den redan vid växelval och anläggningen. Men det kan också bli för mycket av det goda.

– Det måste finnas en del mörker kvar mellan lysarmarna, annars blir det för mycket och blir smalt. Fördela inte belysningen över hela trädgården utan säga vilka, säger Marie och försätter:

– Tänk särskilt på vad du ser från dina fönster när du tittar ut. De sakerna är mest intressanta att belysa.

DET SOM GÄLLER är alltså variation. Variation mellan ljus och mörker, mellan stark och svag belysning, mellan funktionsljus och effektbelysning, mellan olika riktningar på ljuskällan.

– Tänk också på att lysa upp olika nivåer av trädgården, både dess väggar, tak och gub. Och glöm inte detaljerna – en fin stam eller en korg med äppel? Och så finns det ett alternativt att komplettera med:

– Levande ljus i form av besatt och lysor är inte att förakta. Det kan man göra jobba mer med, tycker Marie.

I det gamla körsbärsträdet har Marie hängt glasskorvar för sällningen. En mix av ljus, varma, inte ensort till körsbäret.

Genom att riktat ljuset kan man förstärka olika funktioner. Är terrassstolpan så här roligt vill man se den även på kvällen!

Att låta hela trädgården glöda i ljus är inte grejen. Små ljuskällor hjälper till att lyfta fram det vackraste i trädgården. Som sensommarens vita solhattar.

KOSTNAD FRÅN EN TUSENLAPP OCH UPPÅT

Kostnaden för att belysa trädgården med ett LED-system varierar med vad du själv vill och till viss del på storleken på din trädgård.

– Ett startpaket med transformator, kablar och ett par lampor kostar 1 000–1 500 kronor, berättar Marie Skoog.

– Ett enklare system, som räcker till en större del av trädgården, kostar mellan 15 000 och 20 000 kronor. Ska man belysa en hel, normalstor trädgård så som den här med ett mer flexibelt system och vackra armaturer kostar det runt 50 000 kronor.

Marie föreslår att den som är nybörjare kan börja smitt och bygga ut efter hand.

”En väldigt liten ljuskälla kan ofta räcka

En kombination av funktion och effektbelysning ger bästa resultat. Belysningen är riktad mot kranen, soffan och brukarna som gör också ljus på vägen från parkering till hus.

